

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

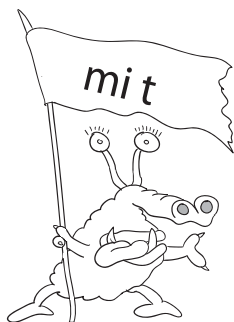

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 21:
Slovenska "šolska stroka" je vedno dosledna, ko govori o pomembnih šolskih vprašanjih!

"PISA in PIRLS, obe raziskavi merita v prvi vrsti učinkovitost šolskih sistemov." Dr. Damjan Štefanc, 2007.

".. sicer pa je PISA 2006 med drugim pokazala, da naš javni šolski sistem ni slab ..." Dr. Slavko Gaber, Dnevnik, 8.12.2007.

"Če spregovorimo konkretno o Sloveniji, je z njenim vključevanjem v mednarodne primerjalne študije znanja mogoče ugotavljati ravni učinkov izobraževanja ... V Sloveniji smo na tem področju preko Pedagoškega inštituta vključeni v takšne projekte v okviru IEA in PISA." Dr. Darko Štrajn, 2009.

"Visoki dosežki učencev, učinkovitost šol in odgovornost za doseganje postavljenih ciljev so postali ena najpomembnejših usmeritev izobraževalnih sistemov ter tako tudi merila za ugotavljanje njihove kakovosti. Potrebe po informacijah in kazalnikih te kakovosti so tako vedno večje. Raziskava PISA pomeni enega izmed načinov za pridobivanje teh podatkov." Nacionalno poročilo PISA, 2009.

Zgoraj je nekaj zapisov o mednarodni raziskavi PISA in o njenih rezultatih, ki so v slovenskem šolskem prostoru krožili v času po objavi rezultatov raziskave PISA 2006. Po objavi teh rezultatov smo poslušali, da so "dobri" rezultati naših šolarjev zrcalo učinkovitega in dobrega šolskega sistema. Slovenska "šolska stroka" je (tako kot OECD) soglašala, da raziskava ugotavlja učinkovitost šolskih sistemov in ravni učinkov izobraževanja.

Potem pa je prišla raziskava PISA 2009. In z njo veliko presenečenje (ki ne bi smelo biti presenečenje za nikogar, ki je vsaj malo spremljal

pretekla šolska dogajanja, zanesljivo pa močno presenečenje za nekritične vernike šolske prenove in devetletke): krepko manj ugodni dosežki naših šolarjev. Zaznamoval jih je splošen padec znanja naših šolarjev na vseh področjih, najbolj pa katastrofalno strmoglavljenje bralne pismenosti in kritičnega razmišljanja.

Nenadoma se je zgodil nenavaden zasuk stališč. Nekateri strokovnjaki iz vrst "šolske stroke", ki so še nekaj let nazaj videli zvezo med kakovostjo našega šolskega sistema in rezultati PISE, te zveze nenadoma niso več opazili. Nekateri, ki so še malo nazaj opozarjali, da so bili pretekli "dobri" rezultati posledica našega šolskega sistema, so pri "slabih" rezultatih ostali tiho.

Ne pa vsi. Kakšen "strokovnjak", ki je še malo nazaj (*ob navidez ugodnih rezultatih naših šolarjev*) videl jasno povezavo med kakovostjo šolskega sistema, ravniyo učinkovitosti izobraževanja ter raziskavo PISA, je (*ob slabših rezultatih*) nenadoma spoznal, da slabši dosežki naših šolarjev nimajo nikakršne zveze s šolskim sistemom:

Prej:

"Če spregovorimo konkretno o Sloveniji, je z njenim vključevanjem v mednarodne primerjalne študije znanja mogoče ugotavljati ravni učinkov izobraževanja ... V Sloveniji smo na tem področju preko Pedagoškega inštituta vključeni v takšne projekte v okviru IEA in PISA."

Dr. Darko Štrajn, 2009 (po ugodnih rezultatih v raziskavi PISA 2006)

Potem:

"Ob ugotovitvah o stanju bralne pismenosti pa imamo izraziti zglede, ob katerem se je treba močno ugrizniti v jezik, preden spet obtožimo šolo, da je »vsega kriva«. ... V našem primeru bi lahko postavili hipotezo, da gre najmočnejše dejavnike nekoliko slabših dosežkov od pričakovanih iskati bolj zunaj same šolske institucije kot v njej."

Dr. Darko Štrajn, 2011 (po slabših rezultatih v raziskavi PISA 2009)

Raziskava PISA 2006 je torej merila ravni učinkovitosti šolskega sistema in je potrdila, da je sedanji sistem javnih šol dober; dobri rezultati so bili posledica kakovosti šolskega sistema!

Raziskava PISA 2009 ni merila učinkovitosti šolskega sistema; rezultati v resnici niso bili tako slabi, da bi jih kazalo dramtizirati; tudi če so bili slabi, je treba biti pri iskanju vzrokov previden, ker tičijo v tem, kaj otroci počnejo v času, ko niso v šoli, ne pa v šolskem sistemu!

In vendar je raziskava PISA v vseh državah v letih 2006 in 2009 merila popolnoma iste stvari (bralno, matematično in naravoslovno pismenost šolarjev) in ugotavljala učinkovitost šolskih sistemov. Samo v Sloveniji je začela v tem času meriti nekaj čisto drugega in se moramo gristi v jezik, da "slabih" rezultatov ne bi povezali s šolskim sistemom. Resno?

- - -

So takšne ocene in interpretacije rezultatov mednarodnih raziskav dosledne, objektivne in strokovne? Lahko bi bile. Če bi obstajal kakršen koli resen in utemeljen argument za hipotezo, da vzroki za slabše rezultate šolarjev tičijo bolj izven šole kot v njej. A takšnega argumenta ni.

Bi lahko res postavili hipotezo, da gre najmočnejše dejavnike slabših dosežkov iskati bolj zunaj šole kot v njej? Seveda! A enako upravičeno in utemeljeno (*in z enako tehtnimi, oziroma, z enako neresnimi argumenti*) bi lahko postavili tudi hipoteze, da gre slabšo bralno pismenost slovenskih šolarjev povezati:

- z naraščanjem števila medvedov v Sloveniji,
- ali pa s nagajanjem škodoželjnih v alu folijo zavitih zelenih možicljav iz letelih krožnikov, ki slovenske šole izbrali za poskusni poligon za preizkušanje svojih zlih pozabljenosti žarkov, s katerimi želijo v prihodnosti zavladati svetu,
- ali pa z globalnim segrevanjem, ki na slovenske šolarje zaradi specifične oddaljenosti od ekvatorja in potopljenih ostankov Atlantide bolj vpliva kot na vrstnike iz drugih držav,

- ali pa z uživanjem žlikrofov, kranjskih klobas in potic, ki jih naši šolarji pojedjo veliko več od vrstnikov iz drugih držav.

Blodnje o padanju znanja v šolah zaradi medvedov ali vesoljcev se ne zdijo resne. Nasprotno. Popolnoma nestrokovne, neutemeljene in neresne so. Približno tako kot je strokovno neutemeljena in neresna ocena, da gre vzroke za slabše rezultate slovenskih šolarjev iskati izven šole.

- - -

Ocene, da gre vzroke za padec dosežkov slovenskih šolarjev od leta 2006 do 2009 bolj iskati zunaj šole kot v njej, bi lahko bile verodostojne, a le v enem primeru. Če bi temeljile na spoznanju, da so se v teh treh letih v družbenem in kulturnem okolju slovenskih šolarjev zgodile pomembne spremembe. Večje od sprememb znotraj šole. Pa se je med letoma 2006 in 2009 res zgodilo kaj, kar bi lahko pojasnilo tako velik padec bralne pismenosti dijakov, ki so pravkar zaključili osnovno šolo in vstopili v srednjo šolo? Zdi se, da ne.

Slovenski šoli se je med letoma 2006 in 2009 zanesljivo zgodilo nekaj pomembnega, kar bi se dalo povezati s padcem znanja. Vendar, a ta sprememba nima zveze z dogajanjem zunaj šol. Pač pa (*v nasprotju z nebuloznimi kvazistrokovnimi ocenami*) kaže ravno nasprotno. Da je vzroke za padec znanja in pismenosti šolarjev očitno treba najprej iskati v šoli. Vzorec slovenskih učencev v raziskavi PISA 2009 se namreč pomembno razlikuje od vzorca iz leta 2006! Raziskava PISA 2006 je namreč zajela učence, ki so osnovno šolo pretežno opravili po »starem« programu osemletke. Raziskava PISA 2009, v kateri so naši šolarji dosegli občutno slabše rezultate, pa je tri leta pozneje že zajela tiste, ki so celotno osnovno šolanje, ali vsaj nekaj šolskih let obiskovali »novo« devetletko.

Kako lahko kateri koli "strokovnjak" spregleda tako pomembno "malenkost" kot je sovpadanje padca dosežkov slovenskih šolarjev v mednarodnih raziskavah z uvajanjem novega šolskega programa? In kako lahko brez slehernega argumenta vpije, da je za slabe rezultate šolarjev krivo nekaj izven šolskega sistema? Gre za neverjetno nestrokovnost? Gre za izgubo stika z realnostjo? Gre za slepo verovanje, ki preprečuje soočenje z neprijetnimi platmi oboževanega objekta (ki nekatere vleče, da bolj kot je cesar nag, glasneje rjovejo "oh, s kako ljubkimi čipkami ima ozaljšan telovnik in kako pisano odeta bedresa")? Ali gre za načrtno izkrivljanje in manipulacijo? Ne vem in me niti ne zanima. Res je, da so stvari, ki jih pod nalepko strokovnosti zapišejo različni strokovnjaki, predvsem ogledalo njihove lastne strokovne in etične integritete ter

vesti. Vendar širjenje nebuloznih in nestrokovnih verovanj v šolski prostor ni smešno. Je žalostno. Če pa priča o razkroju strokovnosti na raven gostilniških žlobudranj, ki zaradi nizkega dometa "šolske stroke" oblikujejo poglede na šolo in na njeno stanje, je predvsem tragično.

- - -

Možnost, da bi kateri koli mojster "šolske stroke" v obupnih poskusih ohranjanja predstave o uspešni šolski prenovi in zasajanju megle okrog resničnega stanja naše šole, na pomoč klical medvede, ali marsovce, se morda zdi neverjetna in smešna. A morda nismo daleč od tega. Če so nekateri avtorji šolske prenove v posiljenem prodajanju svoje "resnice" hote ali nehoti zmožni skorajda neverjetnih akrobacij s podatki mednarodnih raziskav, si ni težko predstavljati, do kakšnih fantazijskih in domišljijjskih stvaritev lahko privedejo njihovi nadaljnji poskusi.

Neprijetni rezultati PISE 2009 bi si zaslužili bolj poglobljeno analizo od praznega pleteničenja. Strokovno gledano ocene o zunanjih vzrokih za slabše bralne dosežke slovenskih šolarjev tehtajo manj od papirja, na katerem so zapisane. Niso pa smešne. Pri tem sploh ni pomembno, ali so posledica neznanja, ali pobožnih želja, ali pa načrtnih manipulacij za preprečevanje soočenja z neprijetnimi posledicami šolske prenove, ki bi lahko spravili v stisko nekatere njene snovalce in načrtovalce. Pomembno je, da pozornost usmerjajo stran od globljih problemov slovenske šole. Zato so nevarne. Zato so škodljive.

Prepričanje, da je slovenska "šolska stroka", ko govori o pomembnih šolskih vprašanjih, vedno dosledna in strokovna, je prazen mit. Ocenjevanje rezultatov iste raziskave zdaj z enim zdaj z drugimi vatli (odvisno od tega, ali so nam rezultati všeč, ali ne), ni dosledno, ni objektivno in ni strokovno.

